ЦРНА ГОРА КАО МАНИПУЛАТИВНИ ФАКТОР АНТИЕВРОПСКЕ ГЕОСТРАТЕГИЈЕ НА ЈУГОИСТОКУ

Пребројавање балканског пазара

Притиснут доказима о личној умешаности у организовани криминал, нарочито након пресуде мафијашком босу Куому у Италији, Ђукановић је отворио убрзана стратешка разигравања у два правца. Беспоговорно се прилагодио америчком сценарију противевропске геостратешке употребе Балкана, али и омогућио контроверзним руским олигарсима власништво над готово 60 одсто црногорске привреде и 80 одсто црногорског извоза (што се тумачи као грађење одступнице, јер зна да Американци своје клијенте, кад им истекне рок употребе, лако пусте низ воду). Да ли ће то бити довољно да му „господари игре" допусте недопустиво и коју ће цену за то морати да плати нормална Црна Гора?

Пише: Милорад Вукашиновић

Дру-гог ја-ну-а-ра 1996. го-ди-не, не-по-сред-но по-сле пот-пи-си-ва-ња Дej-тон-ског спо-ра-зу-ма, на стра-ни-ца-ма *Њу-јорк тај-мса* (*The New York Ti-mes*) по-ја-вио се по-ли-тич-ки оглед под на-сло-вом „Тре-ћа аме-рич-ка им-пе-ри-ја". Ауто-ри огледа

Хај-лбрун и Линд чла-но-ви су кон-тро-верз-ног Са-ве-та за ино-стра-не по-сло-ве (је-дан је де-мо-кра-та, а дру-ги нео-кон-зер-ва-ти-вац). Два углед-на при-пад-ни-ка ор-га-ни-за-ци-је ко-ја пред-ста-вља ла-бо-ра-то-ри-ју аме-рич-ке спољ-не по-ли-ти-ке у на-ве-де-ном тек-сту не-скри-ве-но пи-шу о ствар-ним ци-ље-ви-ма аме-рич-ке ге-о-стра-те-ги-је на Бал-ка-ну. По ин-тер-пре-та-ци-ји Хај-лбру-на и Лин-да, „тре-ћа аме-рич-ка им-пе-ри-ја" пред-ста-вља „ла-нац зе-ма-ља од Персијског за-ли-ва за-кључ-но са Бо-сном на Бал-ка-ну, где САД пред-во-де јед-ну ши-ро-ку ко-а-ли-ци-ју у по-кре-ту му-сли-ман-ских на-ро-да".

Из на-ве-де-не фор-му-ла-ци-је ни-је те-шко схва-ти-ти ка-ко је кључ-ни циљ аме-рич-ке ге-о-по-ли-ти-ке на Бал-ка-ну ства-ра-ње „ислам-ске тран-свер-за-ле" ко-ја у бу-дућ-но-сти тре-ба да пред-ста-вља коп-не-ни ко-ри-дор за про-дор му-сли-ман-ских ма-са, пр-вен-стве-но из Тур-ске али и дру-гих цен-трал-но-а-зиј-ских туркофоних др-жа-ва, у Евро-пу. Уоста-лом, аме-рич-ка ад-ми-ни-стра-ци-ја го-ди-на-ма вр-ши огро-ман при-ти-сак на Европ-ску Уни-ју да при-ми Тур-ску у пу-но-прав-но члан-ство, упр-кос гла-сним упо-зо-ре-њи-ма не-за-ви-сних ана-ли-ти-ча-ра ко-ји ука-зу-ју и на про-цес „убр-за-не уну-тра-шње исла-ми-за-ци-је" тур-ског дру-штва.

Ре-а-ли-за-ци-ја по-ме-ну-те аме-рич-ке ге-о-стра-те-ги-је ни-је до-ве-де-на у пи-та-ње ни по-сле тра-гич-них до-га-ђа-ја 11. сеп-тем-бра 2001. го-ди-не. На-про-тив, де-ша-ва-ња на Бал-ка-ну, као и из-ја-ве чел-них љу-ди аме-рич-ке ад-ми-ни-стра-ци-је у по-след-ње вре-ме, уве-ра-ва-ју да се од кључ-них по-став-ки обе-ло-да-ње-них у по-ме-ну-тој сту-ди-ји уоп-ште ни-је од-у-ста-ло. На-и-ме, Бу-шо-ви нео-кон-зер-ва-тив-ци, у са-рад-њи са ле-во-ли-бе-рал-ним де-мо-крат-ским еста-бли-шмен-том, Бал-кан и да-ље до-жи-вља-ва-ју као под-руч-је где ће САД по-ка-за-ти ка-ко кон-цеп-ци-ја „гло-бал-ног ра-та про-тив те-ро-ра" за-пра-во ни-је усме-ре-на про-тив исла-ма, већ пре све-га „про-тив екс-тре-ми-ста у му-сли-ман-ским ре-до-ви-ма". Нај-бо-љи до-каз за то је по-др-шка „не-за-ви-сном Ко-со-ву" и уни-тар-ној Бо-сни, под до-ми-на-ци-јом му-сли-ма-на, ко-ји то-бо-же „при-хва-та-ју де-мо-крат-ски си-стем вред-но-сти". На-рав-но, оства-ре-ње јед-ног ова-квог ци-ља, мо-гу-ће је са-мо уко-ли-ко се на-ста-ви спољ-но-по-ли-тич-ки курс ад-ми-ни-стра-ци-је из „клин-то-нов-ске ере".

АЛБАНСКА „ОПЕРАЦИЈА ЦГ"

У аме-рич-кој штам-пи, посебно од апри-ла 2004. го-ди-не, по-вре-ме-но се по-ја-вљу-ју „ана-ли-зе" ути-цај-них про-ал-бан-ски усме-ре-них ло-би-ста у ко-ји-ма се Бу-шо-ва ад-ми-ни-стра-ци-ја под-се-ћа да „на Бал-ка-ну има још не-до-вр-ше-ног по-сла". Ве-ли-ком бро-ју гру-па за при-ти-сак ових да-на при-дру-жи-ла се још јед-на, Али-јан-са за но-во Ко-со-во, чи-ји је глав-ни осни-вач и фи-нан-си-јер Бе-џет Па-цо-ли, је-дан од во-ђа ал-бан-ског кри-ми-нал-ног ган-га у Евро-пи, ко-ји је у фор-ми-ра-ње ове ло-би-стич-ке гру-пе уло-жио чак два ми-ли-о-на аме-рич-ких до-ла-ра.

Је-дан од за-да-та-ка ал-бан-ског ло-би-ја у САД је-сте, по-ред за-ла-га-ња за „не-за-ви-сност Ко-со-ва", да про-мо-ви-ше и иде-ју о не-за-ви-сној Цр-ној Го-ри, од-но-сно раз-би-ја-њу Др-жав-не за-јед-ни-це Ср-би-ја и Цр-на Го-ра. На-рав-но, са-мо-стал-ност Цр-не Го-ре би-ла би са-мо фа-за у оства-ре-њу кон-цеп-та „Ве-ли-ке Ал-ба-ни-је" – не-скри-ве-не су ал-бан-ске те-ри-то-ри-јал-не аспи-ра-ци-је пре-ма оним де-ло-ви-ма Цр-не Го-ре где ве-ћин-ски жи-вађ чи-не при-пад-ни-ци ал-бан-ске на-ци-о-нал-не ма-њи-не.

Ал-бан-ски ло-би-сти у САД убр-за-но при-пре-ма-ју те-рен за „отва-ра-ње ал-бан-ског пи-та-ња у Цр-ној Го-ри". Аме-рич-ком Кон-гре-су већ је пре-дат До-ку-мент о фор-ми-ра-њу јед-ног ал-бан-ског ре-ги-о-на у Цр-ној Го-ри, ко-ји би био са-ста-вљен од три суб-ре-ги-о-на. Оформ-љен је и Кон-гре-сни ко-ми-тет ко-ји по-др-жа-ва ову Плат-фор-му и ко-ји је са-ста-вљен од 28 чла-но-ва. На ње-го-вом че-лу су де-мо-кра-та Ели-от Ен-џел и ре-пу-бли-кан-ка Сју Елин. На це-ре-мо-ни-ји тзв. де-по-но-ва-ња Плат-фор-ме уче-ство-вао је и др Пол Ви-ли-јамс, про-фе-сор ме-ђу-на-род-ног пра-ва, уче-сник Кон-фе-рен-ци-је у Рам-бу-јеу и је-дан од кључ-них прав-них екс-пе-ра-та ан-га-жо-ва-них при-ли-ком са-чи-ња-ва-ња Охрид-ског спо-ра-зу-ма у Ма-ке-до-ни-ји, ко-јим је ова не-ка-да-шња ју-го-сло-вен-ска ре-пу-бли-ка прак-тич-но фе-де-ра-ли-зо-ва-на.

Ни-је те-шко за-кључ-чи-ти да је на-ме-ра ути-цај-ног ал-бан-ског ло-би-ја да, по-сле по-де-ле Ма-ке-до-ни-је, по-де-ли и Цр-ну Го-ру. Уз ства-ра-ње „не-за-ви-сног Ко-со-ва", де-ми-ли-та-ри-за-ци-ју ал-бан-ских оп-шти-на на ју-гу цен-трал-не Ср-би-је, отва-ра-ње „сан-џач-ког пи-та-ња" и уни-та-ри-за-ци-ју Бо-сне и Хер-це-го-ви-не до-но-ше-њем но-вог Уста-ва, на чи-јем усва-ја-њу уве-ли-ко ра-де екс-пер-ти Стејт де-парт-мен-та, јасно је да се пред на-шим очи-ма за-и-ста ства-ра, у ср-цу Бал-ка-на, „Тре-ћа аме-рич-ка им-пе-ри-ја".

ЂУКАНОВИЋЕВ ОТКЛОН ОД ЕВРОПЕ

Аме-рич-ка ад-ми-ни-стра-ци-ја, по-себ-ну па-жњу по-све-ћу-је раз-во-ју уну-тра-шњих по-ли-тич-ких при-ли-ка у Цр-ној Го-ри. И по-ред зва-нич-но про-кла-мо-ва-них из-ја-ва да ће би-ти по-др-жа-но сва-ко ре-ше-ње о ко-јем се са-гла-се Бе-о-град и Под-го-ри-ца, са-свим је ја-сно да иза ку-ли-са зва-нич-не по-ли-ти-ке ва-шинг-тон-ска ад-ми-ни-стра-ци-ја по-др-жа-ва цр-но-гор-ски се-па-ра-ти-зам. Отво-ре-ни-ја по-др-шка за са-да из-о-ста-је, пр-вен-стве-но због по-чет-ка пре-го-во-ра о „бу-ду-ћем ста-ту-су Ко-со-ва и Ме-то-хи-је". На-и-ме, оба-ве-што-ни из-во-ри из Ва-шинг-то-на твр-де да ће ток пре-го-во-ра о Ко-сме-ту у од-лу-чу-ју-ћој ме-ри ути-ца-ти на да-љи раз-вој по-ли-тич-ких при-ли-ка у Цр-ној Го-ри.

Вла-да-ју-ћој ко-а-ли-ци-ји у Под-го-ри-ци за са-да се су-ге-ри-ше „уз-др-жа-ност", ка-ко би се про-це-ни-ла по-зи-ци-ја срп-ског пре-го-ва-рач-ког ти-ма о Ко-со-ву, по-себ-но пре-ми-је-ра Во-ји-сла-ва Ко-шту-ни-це, чи-ји се ста-во-ви у Ва-шинг-то-ну про-це-њу-ју као нај-тврђи. Уко-ли-ко срп-ски пре-го-ва-рач-ки тим по-ка-же прин-ци-пи-јел-ност и не бу-де спре-ман да при-зна „не-за-ви-сност Ко-со-ва", САД ће ак-ти-ви-ра-ти „ре-фе-рен-дум-ско из-ја-шња-ва-ње" у Цр-ној Го-ри. Ова-квој стра-те-ги-ји аме-рич-ке ад-ми-ни-стра-ци-је сва-ка-ко је при-ла-го-ђен и из-ве-штај Ве-не-ци-јан-ске ко-ми-си-је, чи-ја се дво-сми-сле-ност и „на-мер-на нео-д-ре-ђе-ност" са-вр-ше-но укла-па у оства-ре-ње на-ме-ра атлан-ти-стич-ке ге-о-стра-те-ги-је.

На при-ме-ру Цр-не Го-ре прак-тич-но се по-на-вља сце-на-рио с по-чет-ка де-ве-де-се-тих го-ди-на про-шлог ве-ка. Зва-нич-но, ме-ди-ја-тор пре-го-во-ра на ре-ла-ци-ји власт–опо-зи-ци-ја је офи-ци-јел-ни Бри-сел, чи-ја по-зи-ци-ја је до-не-кле „мек-ша" у од-но-су на „ва-шинг-тон-ске ја-стре-бо-ве". За раз-ли-ку од САД, Европ-ска Уни-ја де-ша-ва-ња у Цр-ној Го-ри и ре-ги-о-ну по-сма-тра до-не-кле ре-а-ли-стич-ни-је. Све-сна уну-тра-шњих цр-но-гор-ских при-ти-вреч-но-сти, не-до-стат-ка са-гла-сно-сти о кључ-ним пи-та-њи-ма, ду-бо-ке кри-ми-на-ли-за-ци-је цр-но-гор-ског дру-штва, као и крх-ке ста-бил-но-сти ре-ги-о-на у це-ли-ни, спољ-на по-ли-ти-ка Европ-ске Уни-је ви-ше је скло-на очу-ва-њу по-сто-је-ће, исти-на су-ви-ше ла-ба-ве и не-функ-ци-о-нал-не, др-жав-не за-јед-ни-це. *Сту-ди-ја о из-во-дљи-во-сти*, као и пот-пи-си-ва-ње *Пак-та о при-дру-жи-ва-њу и ста-би-ли-за-ци-ји*

са ин-сти-ту-ци-ја-ма др-жав-не за-јед-ни-це, по-сле-ди-ца је не то-ли-ко спољ-но-по-ли-тич-ке еман-ци-па-ци-је ЕУ у од-но-су на САД, ко-ли-ко ре-зул-тат праг-ма-тич-не про-це-не од-ре-ђе-них европ-ских кру-го-ва, ко-ји у свом дво-ри-шту не же-ле још јед-ну др-жа-ву–кли-јен-та, ка-ква би не-сум-њи-во би-ла са-мо-стал-на Цр-на Го-ра.

Пот-пу-но све-сни те чи-ње-ни-це, пред-став-ни-ци вла-да-ју-ће ко-а-ли-ци-је у Цр-ној Го-ри у по-след-њих не-ко-ли-ко ме-се-ци ви-ше пу-та су из-ја-ви-ли ка-ко „ни-су спрем-ни да др-жав-ну са-мо-стал-ност Цр-не Го-ре жр-тву-ју ра-ди ње-не европ-ске пер-спек-ти-ве". Ипак, нај-ве-ћи не-до-ста-так по-ли-ти-ке ЕУ је ње-но не-је-дин-ство, што пред-став-ни-ци ак-ту-ел-не вла-сти у Цр-ној Го-ри ве-што ко-ри-сте.

До-каз за ову тврд-њу су отво-ре-на по-др-шка цр-но-гор-ском се-па-ра-ти-зму ко-ју је не-дав-но у Под-го-ри-ци, са-оп-штио сло-ве-нач-ки пред-сед-ник Др-нов-шек, као и под-сти-ца-ње на ре-фе-рен-дум ко-је сти-же из др-жа-ва тзв. „но-ве Евро-пе". Ни-је те-шко за-кљу-чи-ти да иза ста-во-ва „но-вих по-ли-тич-ких и еко-ном-ских кла-са" не-ка-да-шње Ис-точ-не Евро-пе сто-ји ва-шинг-тон-ска ад-ми-ни-стра-ци-ја, ко-ја на овај на-чин по-но-во по-тен-ци-ра ста-но-ви-ште ка-ко је Евро-па без аме-рич-ке по-мо-ћи не-моћ-на да ре-ша-ва би-ло ко-ји по-ли-тич-ко-без-бед-но-сни про-блем.

СМИСАО ПРОДОРА „РУСКОГ КАПИТАЛА"

Ан-ти-е-вроп-ска по-ли-ти-ка зва-нич-не Под-го-ри-це по-сле-ди-ца је пр-вен-стве-но ви-ше-го-ди-шње ис-тра-ге о швер-цу ци-га-ре-та, ко-ја се во-ди пред ита-ли-јан-ским пра-во-суд-ним ор-га-ни-ма. Оба-ве-ште-ни из-во-ри, бли-ски ита-ли-јан-ском пра-во-су-ђу, наводе да је под-но-ше-ње оп-ту-жни-це про-тив пре-ми-је-ра Ђу-ка-но-ви-ћа пи-та-ње тре-нут-ка, по-себ-но по-сле пре-су-де ма-фи-ја-шком бо-су Ку-о-му, у ко-јој се на де-се-так ме-ста по-ми-ње лич-но пред-сед-ник цр-но-гор-ске Вла-де. Ана-ли-ти-ча-ри у Под-го-ри-ци твр-де да је по-сту-пак пред ита-ли-јан-ским ис-тра-жним ор-га-ни-ма кључ-ни раз-лог Ђу-ка-но-ви-ће-вог за-о-кре-та у од-но-су на

ЕУ. Упра-во ис-тра-га у Ита-ли-ји, сма-тра се, од-лу-чу-ју-ћи је чи-ни-лац и окре-та-ња ак-ту-ел-не вла-сти у Цр-ној Го-ри пре-ма ру-ском ка-пи-та-лу.

Ко-ли-ко је реч о озбиљ-ној са-рад-њи све-до-чи и текст под на-сло-вом „Нај-бо-љи сло-вен-ски при-ја-те-љи" ко-ји се 30. апри-ла 2005. го-ди-не по-ја-вио на стра-ни-ца-ма нај-у-ти-цај-ни-јег свет-ског еко-ном-ског гла-си-ла *The Eco-no-mist*. Аутор на по-чет-ку тек-ста ука-зу-је на исто-риј-ске ве-зе Ру-си-је и Цр-не Го-ре, ко-је се са-да по-но-во об-на-вља-ју. Пре-див-на цр-но-гор-ска оба-ла пред-мет је ин-те-ре-со-ва-ња мно-гих ру-ских ком-па-ни-ја, а ру-ски ту-ри-сти чи-не ви-ше од 11 од-сто укуп-ног бро-ја ино-стра-них го-сти-ју.

Цен-трал-но ме-сто у ана-ли-зи за-у-зи-ма са-рад-ња ак-ту-ел-не вла-сти у Цр-ној Го-ри са ру-ским оли-гар-си-ма, ко-је пред-во-ди вла-сник „Ру-са-ла", кон-тро-верз-ни би-зни-смен Олег Де-ри-па-ска, је-дан од вла-сни-ка нај-ве-ће алу-ми-ни-јум-ске гру-па-ци-је у све-ту. Са-рад-ња је кул-ми-ни-ра-ла не-дав-но ку-по-ви-ном Ком-би-на-та алу-ми-ни-ју-ма у Под-го-ри-ци. На тај на-чин ру-ски ка-пи-тал по-стао је вла-сник го-то-во 60 од-сто цр-но-гор-ске при-вре-де и 80 од-сто цр-но-гор-ског из-во-за.

Упу-ће-ни из-во-ри твр-де да је ку-по-ви-на Ком-би-на-та алу-ми-ни-ју-ма и зе-мљи-шта у Цр-ној Го-ри ре-зул-тат пре све-га но-вог ру-ског спољ-но-по-ли-тич-ког кур-са ко-ји оли-ча-ва пред-сед-ник Пу-тин, а ко-ји ка-рак-те-ри-ше до-след-на при-ме-на на-че-ла праг-ма-ти-зма. Уме-сто одр-жа-ва-ња ску-пих вој-них ба-за, Ру-си-ја је све ви-ше и на Бал-ка-ну за-ин-те-ре-со-ва-на за про-цес при-ва-ти-за-ци-је и кон-тро-лу стра-те-шких при-вред-них ре-сур-са. Не-ма ни-ка-кве сум-ње у то да је про-дор ру-ског ка-пи-та-ла у Цр-ну Го-ру ре-зул-тат да-ле-ко-се-жних стра-те-гиј-ских про-це-на и ми-ну-ци-о-зне ана-ли-зе уну-тра-шњих при-ли-ка у Ср-би-ји и Цр-ној Го-ри. Очи-глед-но је да се у Ру-си-ји са не-по-ве-ре-њем гле-да на ак-ту-ел-ну власт у Ср-би-ји, ко-ја, пре-ма зва-нич-ним ру-ским про-це-на-ма, де-фа-во-ри-зу-је ру-ски ка-пи-тал у од-но-су на ан-глоаме-рич-ки. Уоста-лом, ту чињеницу не-дво-сми-сле-но је на-вео и ми-ни-стар ино-стра-них по-сло-ва Ла-вров, при-ли-ком не-дав-не по-се-те Бе-о-гра-ду.

На-су-прот ста-во-ви-ма вла-сти у Бе-о-гра-ду, пре-ми-јер Цр-не Го-ре Ми-ло Ђу-ка-но-вић је по-себ-но по-след-њих го-ди-на офор-мио ве-о-ма ути-ца-јан ло-би у Мо-скви, чи-ја је најзначајнија лич-ност гра-до-на-чел-ник Мо-скве Ју-риј Лу-шков. Про-шло-го-ди-шња Ђу-ка-но-ви-ће-ва по-се-та Ру-си-ји нај-пот-пу-ни-је по-твр-ђу-је на-ве-де-не ста-во-ве. На-и-ме, то-ком бо-рав-ка у Мо-скви, цр-но-гор-ског пре-ми-је-ра при-мио је лич-но Па-три-јарх Алек-сеј II. По-се-ту је при-пре-мио је-дан од нај-по-вер-љи-ви-јих Ђу-ка-но-ви-ће-вих љу-ди, ам-ба-са-дор СЦГ у Ру-си-ји Ми-лан

Ро-ћен.

Све то на-во-ди на за-кљу-чак да сво-ју пер-спек-ти-ву цр-но-гор-ски пре-ми-јер не ви-ди на За-па-ду, већ пр-вен-стве-но у Ру-си-ји. На-рав-но, услов за би-ло ка-кву пер-спек-ти-ву је сти-ца-ње кри-вич-но-прав-ног иму-ни-те-та, а то је мо-гу-ће са-мо у не-за-ви-сној Цр-ној Го-ри. Неки аналитичари, нарочито они блиски Ђукановићу, твр-де да је са-рад-ња ру-ског ка-пи-та-ла са Цр-ном Го-ром „до-каз да је Ру-си-ја ди-гла ру-ке од Ср-би-је" и да ће „по-др-жа-ти не-за-ви-сност Цр-не Го-ре" ко-ја је иона-ко, по-сле при-ва-ти-за-ци-је Ком-би-на-та алу-ми-ни-ју-ма у Под-го-ри-ци, фак-тич-ки под ру-ским па-тро-на-том. Како год, извесно је да би Ру-си та-ко створили још једно своје важно геостратешко и пословно упориште на топлим морима, што је давнашња оријентација и константа руске геополитике.

ЦЕНА ПРИВАТИЗАЦИЈЕ ДРЖАВЕ

На уну-тра-шњем по-ли-тич-ком пла-ну у Цр-ној Го-ри, у пот-пу-но-сти из-о-ста-је ди-ја-лог на ре-ла-ци-ји власт–опо-зи-ци-ја. Обе су-прот-ста-вље-не стра-не за-у-зи-ма-ју стра-те-шке по-зи-ци-је пред не-ми-нов-ни ди-ја-лог о ре-фе-рен-ду-му, ко-ји ће по-сле зва-нич-ног об-ја-вљи-ва-ња Из-ве-шта-ја Ве-не-ци-јан-ске ко-ми-си-је от-по-че-ти већ то-ком ја-ну-а-ра. За раз-ли-ку од „ин-ди-пен-ди-стич-ког бло-ка", чи-ја кам-па-ња је уве-ли-ко у то-ку, ка-ко у Цр-ној Го-ри, та-ко и ино-стран-ству, блок по-ли-тич-ких стра-на-ка и гру-па-ци-ја за за-јед-нич-ку др-жа-ву за-у-зи-ма не-схва-тљи-во па-сив-ну и де-фан-зив-ну по-ли-тич-ку по-зи-ци-ју. Та-ко-зва-на про-срп-ска опо-зи-ци-ја – ко-ју чи-не пред-став-ни-ци Со-ци-ја-ли-стич-ке на-род-не пар-ти-је, На-род-не стран-ке, Срп-ске на-род-не стран-ке и Де-мо-крат-ске срп-ске стран-ке – по-ка-зу-је у овом ве-о-ма ва-жном тре-нут-ку не-до-вољ-ну по-ли-тич-ку -зре-лост и не-ус-кла-ђе-ност у де-ло-ва-њу, чак и у ве-зи са не-ким пре-суд-ним стра-те-шким пи-та-њи-ма.

По-је-ди-ни ана-ли-ти-ча-ри ука-зу-ју на успон за са-да не-вла-ди-не Гру-пе за про-мје-не, чи-ји је ли-дер Не-бој-ша Ме-до-је-вић, пре-ма по-след-њем Це-де-мо-вом

ис-тра-жи-ва-њу, нај-по-пу-лар-ни-ја лич-ност у Цр-ној Го-ри. По нај-но-ви-јим по-да-ци-ма исте аген-ци-је, 41 од-сто би-ра-ча по-др-жа-ва цр-но-гор-ску не-за-ви-сност, док је 32 од-сто про-тив овог по-ли-тич-ког про-јек-та. Ни-је ма-ли ни број оних ко-ји су или нео-пре-де-ље-ни или јед-но-став-но не-ће гла-са-ти на ре-фе-рен-ду-му, на-ја-вљеном од стране владајуће коалиције за 30. април 2006. го-ди-не, њих чак 27 од-сто. Утемељене су претпоставке да је у окви-ру овог про-цен-та нај-ве-ћи број при-ста-ли-ца за-јед-нич-ке др-жа-ве ко-ји, из осно-ва-ног стра-ха од мо-гу-ће ре-пре-си-је, не же-ле да се из-ја-шња-ва-ју.

Упра-во у овој окол-но-сти и тре-ба тра-жи-ти раз-ло-ге агре-сив-не кам-па-ње По-кре-та за не-за-ви-сну Цр-ну Го-ру ко-ји ових да-на, у САД и европ-ским зе-мља-ма, по-ку-ша-ва да „про-бу-ди цр-но-гор-ску ди-ја-спо-ру" и, ка-ко ис-ти-чу, „пре-се-ле је ма-кар на дан ре-фе-рен-ду-ма" у Цр-ну Го-ру. Ова-кве на-ја-ве иза-зи-ва-ју зеб-њу, не са-мо пред-став-ни-ка опо-зи-ци-је, да би на ре-фе-рен-ду-му мо-гла да бу-де по-но-вље-на из-бор-на кра-ђа са пред-сед-нич-ких из-бо-ра 1997. го-ди-не. Уоста-лом, ли-дер Гру-пе за про-мје-не Не-бој-ша Ме-до-је-вић, не-дав-но је на-ја-вио, као мо-гућ-ност, да ак-ту-ел-на власт у Цр-ној Го-ри по-ку-ша да ку-пи тач-но 100 хи-ља-да гла-со-ва на пред-сто-је-ћем ре-фе-рен-ду-му, по-ми-њу-ћи ци-фру од 50 ми-ли-о-на евра. У са-да-шњим еко-ном-ским и со-ци-јал-ним усло-ви-ма у Цр-ној Го-ри, не-ко се, ето, до-се-тио да са-оп-шти ко-ли-ко ко-шта „при-ва-ти-за-ци-је јед-не др-жа-ве".

По-ли-тич-ке стран-ке у Ср-би-ји, сем ча-сних из-у-зе-та-ка, не-ма-ју од-го-вор на ни-шта ма-ње зна-чај-но пи-та-ње о це-ни раз-би-ја-ња др-жав-не за-јед-ни-це. У Ср-би-ји, окре-ну-тој са-мој се-би, као да се за-бо-ра-вља но-тор-на чи-ње-ни-ца да од ис-хо-да мо-гу-ћег ре-фе-рен-ду-ма у Цр-ној Го-ри за-ви-си и бу-дућ-ност са-ме Ср-би-је. Уоста-лом, већ са-да је из-ве-сно да би у слу-ча-ју не-за-ви-сно-сти Цр-на Го-ра во-ди-ла отво-ре-но про-тив-срп-ску по-ли-ти-ку, а срп-ски на-род у Цр-ној Го-ри, за-јед-но са Срп-ском пра-во-слав-ном цр-квом, био из-ло-жен са-свим отво-ре-ном про-го-ну. О то-ме, уоста-лом, све-до-чи и не-дав-но из-ре-че-ни став по-сла-ни-ка из ре-до-ва европ-ских со-ци-ја-ли-стич-ких стра-на-ка о ста-њу људ-ских пра-ва у Цр-ној Го-ри.

Под из-го-во-ром не-ме-ша-ња у „уну-тра-шње ства-ри Цр-не Го-ре", срп-ска по-ли-тич-ка кла-са и ин-те-лек-ту-ал-на ели-та већ ду-же вре-ме са-у-че-ству-ју у бру-тал-ном со-ци-јал-ном и ду-хов-ном ин-же-ње-рин-гу ко-ји се у име „ду-кљан-ске иде-о-ло-ги-је" на-ме-ће срп-ском пра-во-слав-ном би-ћу Цр-не Го-ре. Јав-но-сти је, ме-ђу-тим, ма-ло по-зна-то да су ак-ту-ел-не вла-сти у Цр-ној Го-ри про-је-кат „но-вог ду-кљан-ског иден-ти-те-та" осми-сли-ле још 1999. го-ди-не, уз по-др-шку јед-не бри-тан-ске PR ком-па-ни-је.

Упра-во та чи-ње-ни-ца це-лу при-чу о ста-њу у Цр-ној Го-ри вра-ћа у ор-би-ту високе по-ли-ти-ке и пр-вен-стве-но ње-них хлад-них ин-те-ре-са. О суд-би-ни обич-них љу-ди на Бал-ка-ну већ одав-но ви-ше ни-ко и не раз-ми-шља. А и за-што би, од-го-ва-ра ци-ник, ка-да ни они не раз-ми-шља-ју о се-би и соп-стве-ној бу-дућ-но-сти. **<**

(Јануар-фебруар 2006)